

הוסר ספק: השקיית מטעי זיתים במי קולחין לא פוגעת באיכות ובטעם שמן הזית

12.12.2009 | 17:09 עמירם כהן

קבוצת חוקרים ממינהל המחקר החקלאי (מכון וולקני), הודיעה כי השלימה מחקר על השפעת השקיית מטעי זיתים לשמן זית במי קולחין. בשל חששם של חלק מיצרני השמן כי ההשקיה בקולחין תפגע באיכות השמן, בטעמו ובתכונותיו האחרות, לא הושלם המעבר להשקיית המטעים במי קולחין.

מזה אלפי שנים מגדלים במזרח התיכון זיתים ליצור שמן ללא כל השקיה בשל אמונה שרווחה בענף, שהשקיה עלולה לפגוע באיכות השמן. זו הייתה אחת הסיבות שבעלי המטעים, רובם ככולם במגזר הערבי והדרוזי, לא הישקו את מטעי הזית בישראל שבבעלותם (כ-160 אלף דונם) והסתפקו ביבול צנוע של 50 ליטר שמן לדונם מטע.

המידע על סגולותיו הבריאותיות הייחודיות של שמן זית בהשוואה לשמנים אחרים, הביא לגידול חד בביקושים בישראל. בנוסף, חלק מהמגדלים עברו להשקיית המטעים וקיבלו בשל כך 200 ליטר שמן ויותר מדונם מושקה. חלק ניכר מההשקיה נעשתה במי קולחין, אך עדיין נותרה פתוחה השאלה האם למי קולחין (מי ביוב מטוהרים) יש השפעה שלילית על איכות השמן וטעמו.

במחקר שהתקיים במהלך 3 שנים שבוצע בידי חוקרים מהמכון הוולקני בראשותו של ד"ר ארנון דג שהתקיים במרכז המחקר של המינהל למחקר חקלאי גילת שבנגב, הוכח כי השימוש במי קולחין אינו פוגע ברמת היבול במדדי האיכות הכימית שלו. כמו כן, הראו בדיקות טעימות (בדיקות אורגנולפטיות) כי לא נמצאו טעמים שליליים. מאחר שמי קולחין מכילים כמויות גדולות של חומרי הזנה לצמח, עשויה להשקיה במי קולחין להקטין את ההוצאה על דשנים כימיים לדישון המטעים, שמחירים יקר ושימוש עודף בהם עלול לפגוע במי התהום באיכות הסביבה.

להשקיית דונם מטע זיתים לשמן נדרשים 500 מ"ק לשנה. להערכת ד"ר אורי ירמיהו, ממרכז המחקר בגילת, אם בעקבות המחקר יעברו מגדלי הזיתים בישראל להשקיה בלעדית במי קולחין המעבר יחסוך למשק המים בישראל כ-25 מיליון מ"ק מים שפירים בשנה.

חלקה היחסי של ישראל בגידול זיתים ליצור שמן זית הוא 1% בלבד, אך תנופת הנטיעה של מטעים חדשים בישראל צפויה להגדיל את השיעור הזה בעתיד.